

NIEUWE LITERATUUR

Bijeenverzameld door Harrie Sipman

Asperges.M.,1981. A new lichen species, *Cladonia berghsonii* sp.nova (sect.Cocciferae). Cryptogamie. Bryol.Lichénol.2(3): 349 - 358.

De nieuwe soort is morfologisch vrijwel identiek aan *C.floerkeana*, en verschilt daarvan vooral in chemie: *C. berghsonii* bevat squamatic, barbatic en rhodocladonic (soms didymic) acid, *C. floerkeana* bevat barbatic en didymic (soms rhodocladonic acid). In het artikel wordt een nederlandse vondst vermeld van Castelre.

Blockeel.T.L.,1982. *Barbula tomaculosa*, a new species from arable fields in Yorkshire. J.Bryol. 11: 583 - 589.

Deze soort lijkt op *Ceratodon* of *Anisothecium schreberianum*, en is vooral gekenmerkt door zijn tubers, die opgebouwd zijn uit een rijtje grote, weinig uitpuilende, afgeplatte cellen. Iets om ook in ons land naar uit te kijken.

El-Saadawi,W. & Afaf Badawi.,1977. The moss flora of Egypt, I.order Potentiales. Publications from Cairo Univ. Herb.7/8:181-206

Ben woestijnland als Egypte is uiteraard niet rijk aan mossen. Er worden in deze publicatie dan ook maar weinig soorten behandeld. De sleutel lijkt interessant voor het determineren van vakantie-vondsten uit de zuidelijke mediterrane landen. Het bijzondere van het artikel ligt vooral in het uitvoerige gebruik van foto's. Van elke soort is een hele pagina opgenomen van habitus, microscopische preparaten van celpatronen en bladspitsen.

Bremer.B.,1980,1981. A taxonomic revision of *Schistidium* (Grimmiaceae, Bryophyta) 1, 2, 3. *Lindbergia* 6:1-16, 89-117, 7:73-90.

Onder de behandelde soorten zijn de in Nederland voorkomende *S.apocarpum*, *S. maritimum* en *S. rivulare*, die ook wel tot *Grimmia* gerekend worden. *S. rivulare* is de nieuwe status van het taxon dat in de *Mosatlas Grimmia apocarpa* var. *rivulare* genoemd wordt en ook wel *S. alpicola* genoemd is. Beschrijvingen, tekeningen en verspreidingskaartjes worden gegeven.

Bowers.M.C.,1980. A cytotaxonomic classification of the Mniaceae (Bryophyta). *Lindbergia* 6: 22 - 31.

Het uit o.a. de *Mossenatlas* en de *Mosstabel* zo vertrouwde geslacht *Mnium* wordt sinds recente onderzoeken opgedeeld in een aantal nieuwe genera, waarbij ook voor vele van onze inheemse soorten naamsveranderingen nodig zijn. In het artikel wordt een overzicht gegeven van de nieuwe namen en nog eens bediscussieerd waarom het allemaal wel zo nodig is.

Lange.B.,1982. Key to northern boreal and arctic species of *Sphagnum*, based on characteristics of the stem leaves. *Lindbergia* 8: 1 - 29.

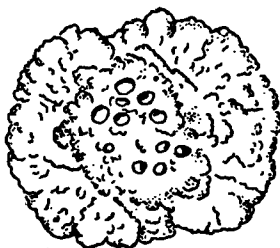
Dit artikel bestaat grotendeels uit een sleutel voor de boreale *Sphagnum*-soorten, waaronder alle Nederlandse soorten vallen. De sleutel is opmerkelijk omdat hij geheel op de stamblaadjes gebaseerd is. Fraaie foto's verduidelijken de verschillen. Omdat de stamblaadjes vaak karakteristiek zijn, zal dit artikel een goed hulpmiddel bij *Sphagnum*-determinaties blijken te zijn.

Poelt.J. & A.Vezda.,1981. Bestimmungsschlüssel europäischer Flechten, Ergänzungsheft II. Bibliotheca Lichenologica 16.

In deze aanvulling is een nieuwe geslachtentabel opgenomen en vele nieuwe of verbeterde sleutels o.a. van Caliciaceae, Cetraria, groepen uit Lecanora s.l. en Lecidea s.l., Parmelia, Peltigera, Pyrenula, Rhizocarpon (niet-gele soorten), Rinodina (epilieten), Stereocaulon en Umbilicaria. Het meest belangwekkend lijken de sleutels van Fuscidea, Lecanora gr. subfusca, Melanolecia (afgesplitst van Lecidea), Hymenelia (afgesplitst van Lecanora), Peltigera en de splitische Rinodina's. Jammer dat de prijs zo hoog is (80 DM).

Wirth.V.,1980. Flechtenflora. Uni-Taschenbücher 1062, Ulmer Verlag, Stuttgart.

Indelijk weer een auteur die het aandurfde om een complete lichenflora te maken, met ook tabellen voor de macrolichenen. Hoewel de flora zich vooral op Zuidwest-Duitsland richt, zal hij zeker nut hebben bij het determineren van Nederlandse microlichenen en Europese vakantie-vondsten. Ook al omdat de auteur de nieuwste systematische inzichten gebruikt, bijv. bij de behandeling van Lecidea s.l. Het paperback-formaat maakt het boek bovendien betaalbaar.

Xanthoria parietina

Corley.M.F.V.,1978. Key to British Seligeria species and related genera based on vegetative characters. Bull.British Bryol. Soc. 32: 26.

Hierin is een sleutel opgenomen met 9 soorten Seligeria, Trochobryum carneolicum en Brachydontium trichodes. Twee soorten, S.acutifolia en S. pusilla, blijken zonder kapsels niet te onderscheiden.

Corley.M.F.V.,1980. The Fissidens viridulus-complex in the British Isles and Europe. J.Bryol. 11: 191-208.

Dit artikel behandelt een groep van zes Fissidens-soorten die bekend staan als moeilijk te onderscheiden, waaronder de ook in Nederland voorkomende F.bryoides, F.incurvus, F.viridulus en F.pusillus. Het is opgesteld in overleg met onze Nederlandse Fissidens-specialist I.Bruggeman - Manninga en bevat een sleutel en beschrijvingen.

Sipman.H. & B.Klück.,1982. De oudste korstmossen van Nederland. De Levende Natuur 84: 183 - 187.

Het artikel gaat over drie lichensoorten die tevoorschijn kwamen achter een pleisterlaag bij de restauratie van een middeleeuws huis in Utrecht. Uit de bouwkundige gegevens kan opgemaakt worden dat ze uit de late middeleeuwen stammen.

James.P.,1982. Key to Parmelia in Great Britain. British Lichen Soc. Bulletin 51: 27 - 36.

Een praktische sleutel voor alle engelse (en dus ook alle Nederlandse) Parmelia-soorten, waarbij ook een aantal Parmelia-achtige groepen, zoals Hypogymnia, Platismatia en Pseudevernia uitgesleuteld worden.

Vitikainen.O.,1982. A key to Peltigera in Great Britain. British Lichen. Soc. Bullet. 50: 28 - 36.

In de systematiek van het geslacht Peltigera zijn onlangs enkele belangrijke wijzigingen doorgevoerd, met name bij het onderscheiden van *P. canina* en *P. polydactyla* en verwante soorten. Ten gevolge daarvan zijn de meeste opgaven van deze soorten voor Nederland achterhaald. Om de goede naam te vinden moet men een sleutel gebruiken die na 1978 gepubliceerd is, bijv. Wirth's Flechtenflora, Poelt's *Ergänzungsheft* II of het hier vermelde artikel. Dit geeft behalve een sleutel ook een korte inleiding over de belangrijkste kenmerken.

Schumacker. R. & Ph. De Zuttere,1981. Leptodontium flexifolium en Belgique. Etude Chorologique, écologique et phytosociologique. Herzogia 5: 589 - 607.

Dit interessante mos blijkt in de Belgische Kempen op dezelfde standplaatsen te groeien als (meestal) bij ons: rieten daken. In de Ardennen groeit het op natuurlijke, meestal rotsachtige standplaatsen. Het artikel geeft uitgebreide beschrijvingen van de standplaatsen en verspreidingsgegevens.

Frahm. J.-P.,1981. Ein praktisches Einschlussmittel für Mikropräparate von Moose. Herzogia 5: 531 - 533.

Iedereen die mikroskopische preparaten van mossen heeft gemaakt, kent het verlangen om een preparaat te kunnen bewaren. Daarbij moet het water vervangen worden door een niet-verdampend insluitmiddel, liefst één dat vast wordt, zodat het preparaat niet meer verschuift. De hiervoor gebruikte middelen zijn meestal omslachtig in het gebruik, hetzij omdat ze verwarmd moeten worden, hetzij omdat ze lang moeten staan om te stollen. In dit artikel wordt een nieuw insluitmiddel beschreven dat gemakkelijk toe te passen is en binnen enkele weken stolt.

Kilian.R.,1981. Revision gesteinsbewohnender Sippen der Flechtengattung Catillaria in Europa. Herzogia 5:209-448.

In dit uitvoerige werk worden 15 Catillaria-soorten behandeld, waarvan er enkele in Nederland voorkomen. Uitgebreid en gedegen zijn de anatomische beschrijvingen van de apotheciën, en van allerlei soorten wordt aangetoond dat ze ten onrechte tot Catillaria gerekend zijn.

